

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku S. K.
przy uczestnictwie Gminy C.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej,**
- 2) nie obciąża wnioskodawczynie kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnioskodawczyni S. K. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 stycznia 2020 r. w sprawie II Ca (...).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Oczywiście zasadność skargi kasacyjnej skarżąca uzasadniała tym, że rozstrzygnięcie zapadło z pominięciem wynikającego z art. 7 k.c. domniemania dobrej wiary oraz że Sąd drugiej instancji pominął istotną część materiału dowodowego - dokument stanowiący wykaz nieruchomości masy upadłościowej Państwowego Ośrodka Maszynowego w C. Ponadto zdaniem Skarżącej w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne, czy posiadacz nieruchomości, który wszedł w jej posiadanie w drodze licytacji, w tym w ramach likwidacji masy upadłości, bez uzyskania sądowego postanowienia o przysądzeniu własności, może być uważany za posiadacza w dobrej wierze

W związku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba podnieść, że odwołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje do przedstawienia wyvodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*,

przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, niepubl.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, niepubl.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, niepubl.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, niepubl.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, niepubl.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl.; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, niepubl.; z dnia z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, niepubl.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.).

Okoliczności przytoczone przez skarżącą nie wskazują, aby skarga kasacyjna była w tym znaczeniu oczywiście uzasadniona. Skarżąca opiera się na własnej wersji odnośnie jej udziału w licytacji i nabyciu działki. Sąd drugiej instancji wskazując na wadliwą ocenę dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji odniósł się w ten sposób między innymi do dokumentu w postaci wykazu nieruchomości wchodzących do masy upadłości podlegających sprzedaży. Znamienne jest, że dokument ten przedstawił uczestnik sprzeciwiający się uwzględnieniu wniosku o stwierdzenie zasiedzenia

Wobec powołanych podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba uwzględnić utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.;

z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl.).

Przedstawiony przez wnioskodawczynię zagadnienie zostało sformułowane w oderwaniu od dokonanych przez Sady orzekające ustaleń faktycznych. Niezależnie od tego trzeba mieć na względzie, że kwestia oceny dobrej wiary posiadacza samoistnego została przez Sąd Najwyższy przeanalizowane w uchwale składu siedmiu sędziów z 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91. Według poglądu tradycyjnego, dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu, że danej osobie przysługuje wykonywane przez nią prawo (uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 11 grudnia 1975 r. - zasada prawna - III CZP 63/75, OSNCP 1976, Nr 12, poz. 259, oraz uchwała Sądu Najwyższego z 24 marca 1980 r., III CZP 14/80, OSNCP 1980, Nr 9, poz. 161). Inne stanowisko zakłada, że dobra wiara posiadacza jest równoznaczna z jego przekonaniem, opartym na obiektywnych przesłankach, wywodzących się ze stosunku będącego podstawą i przyczyną konkretnego stanu faktycznego, iż wykonując w swoim imieniu prawo, niczyjego prawa nie narusza (uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 maja 1955 r. - zasada prawna - I CO 14/55, OSN 1956, Nr 4, poz. 92).

Od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku Sąd Najwyższy konsekwentnie i w zasadzie bez wyjątków odwołuje się do tradycyjnej koncepcji dobrej wiary i według niej ocenia posiadanie wykonywane z zamiarem nabycia prawa przez zasiedzenie. Zgodnie z tą koncepcją, nie jest w dobrej wierze ten, kto wykonuje prawo, o którym wie, że mu nie przysługuje, ale także ten, to wykonuje nieprzysługujące mu prawo bez tej świadomości, jeżeli przy dołożeniu należytej staranności mógłby się dowiedzieć o rzeczywistym stanie prawnym w danej sytuacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1997 r. I CKN 74/97, OSNC 1997, Nr 11, poz. 171, nie publikowane wyrok z dnia 19 maja 1998 r., II CKN 770/97, postanowienia: z dnia 17 lutego 1997 r., II CKN 3/97, z dnia 22 grudnia 1998 r., II CKN 59/98, z dnia 19 lipca 2000 r., II CKN 282/00, z dnia 14 czerwca 2005 r., V CK 700/04, z dnia 7 października 2010 r., IV CSK 152/10,

z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 87/13, z dnia 7 maja 2014 r., II CSK 472/13, z dnia 3 października 2014 r., V CSK 579/13).

Konkludując, w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącego przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Uwzględniając charakter sprawy, sytuację osobistą i majątkową wnioskodawczynie Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c. odstąpił od obciążania jej kosztami postępowania kasacyjnego.